

Klima og mat og sånn

INGEBORG GJÆRUM

NATUR OG UNGDOM

VERDEN TRENGER LOKAL MATPRODUKSJON

- Klimaendringene endrer forutsetningene for matproduksjon
 - kan begrense matproduksjonen
 - gjør at vi må begrense transporten
 - kan økt etterspørsel etter areal
- Økt etterspørsel etter mat
- Kortreist mat er trygg mat
- Jordbruket er en fornybar ressurs

Tema

- Hvor store kutt må til?
- Hva fordrer det av landbruket?
- Hvor skal maten produseres?

Mange kriser

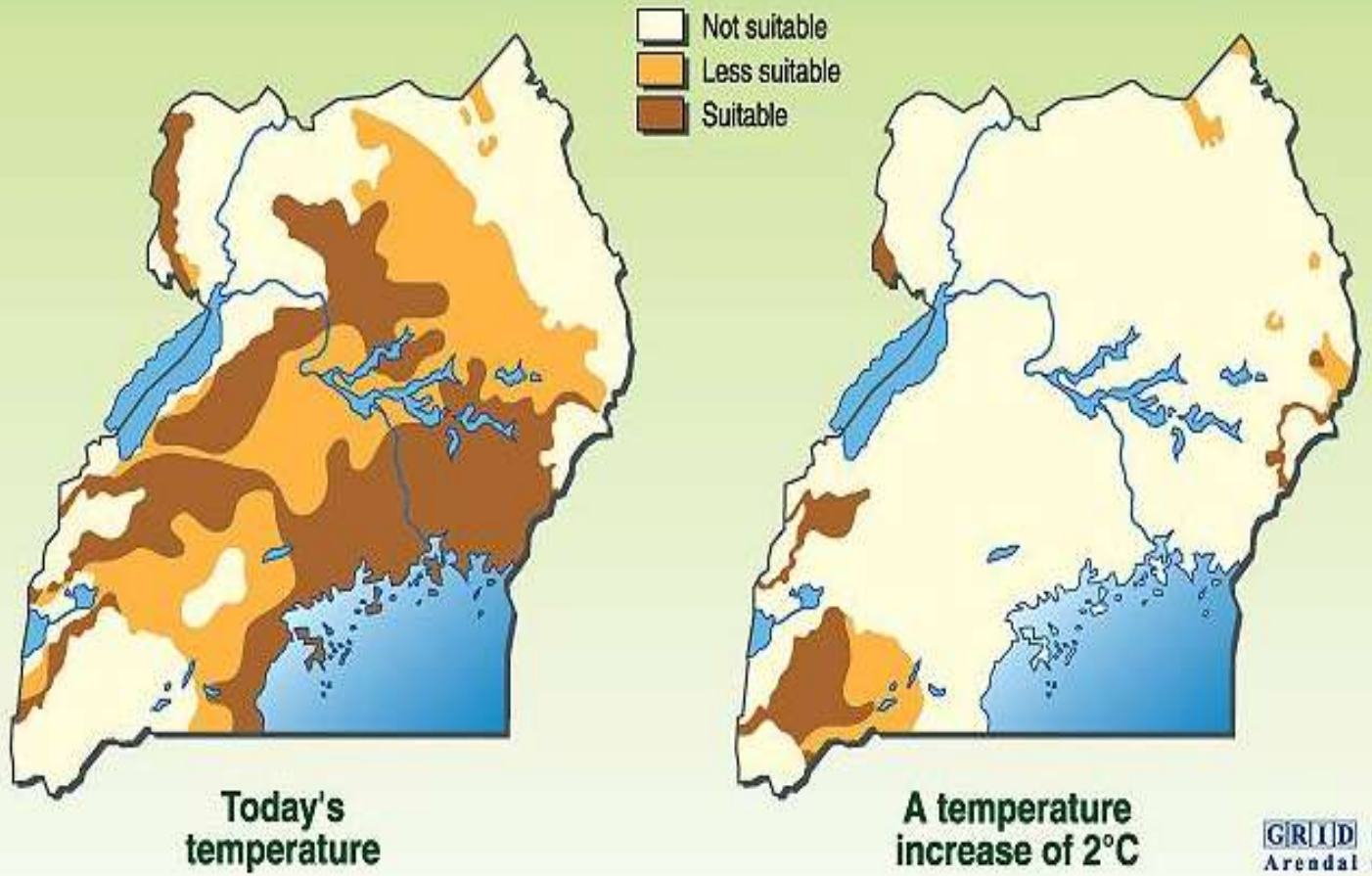
- Klimakrise
- Matkrise
- Finanskrise
- Energikrise
- Mangfoldskrise

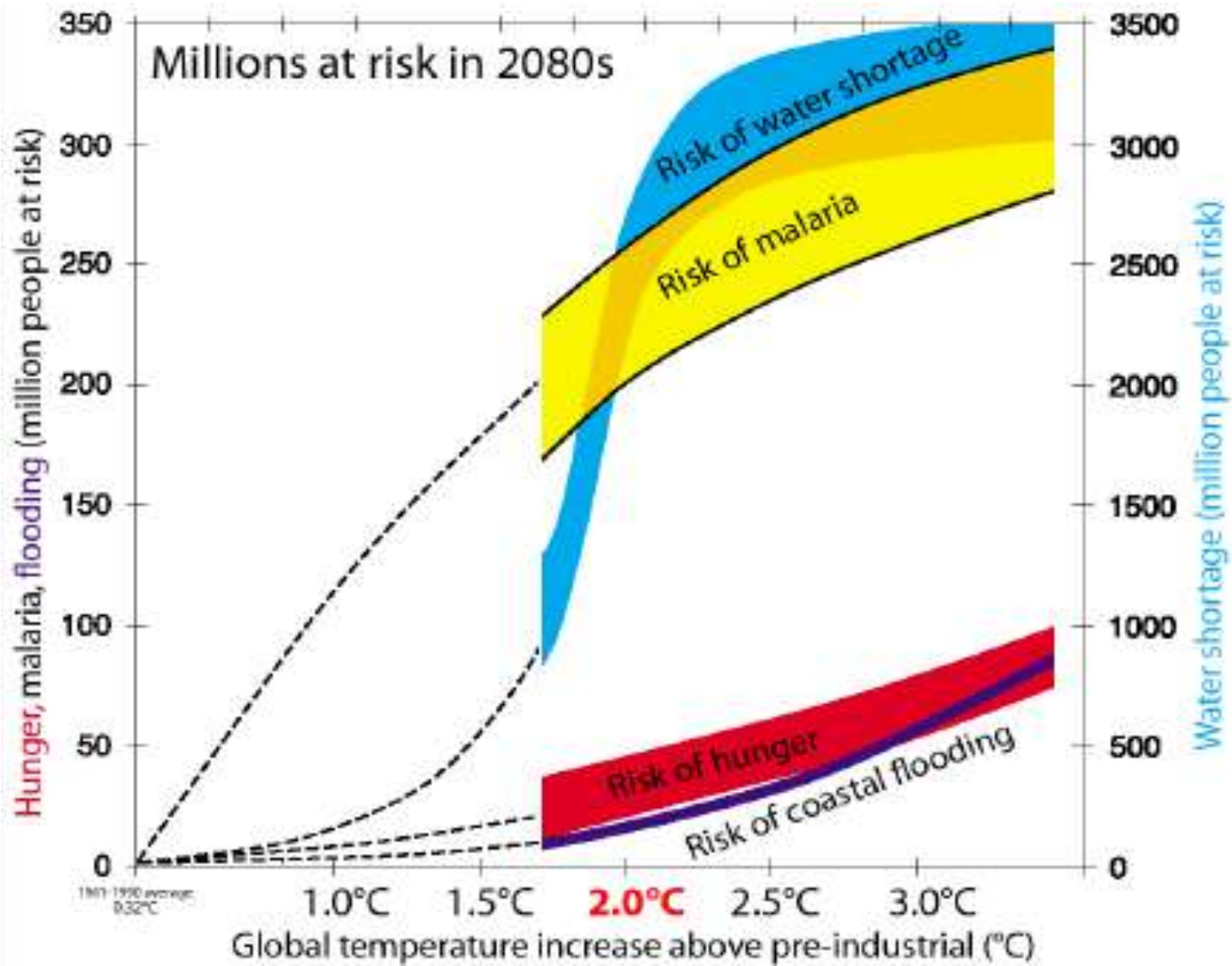

I am more worried about
global warming than I am
of any major military
conflict

Hans Blix

2° C?

	Globalt	Anneks I	Ikke-Anneks I
2020	Utslippstoppen nådd innen 2000-2015	25-40 % reduksjon fra 1990-nivå	Substansielt avvik fra referansebanen i Latin-Amerika, Midt-østen, Øst-Asia og sentralplanlagte Asia
2050	50-85 % reduksjon fra 2000-nivå	80-95 % reduksjon fra 1990-nivå	Substansielt avvik fra referansebanen i alle regioner

2 ° C?

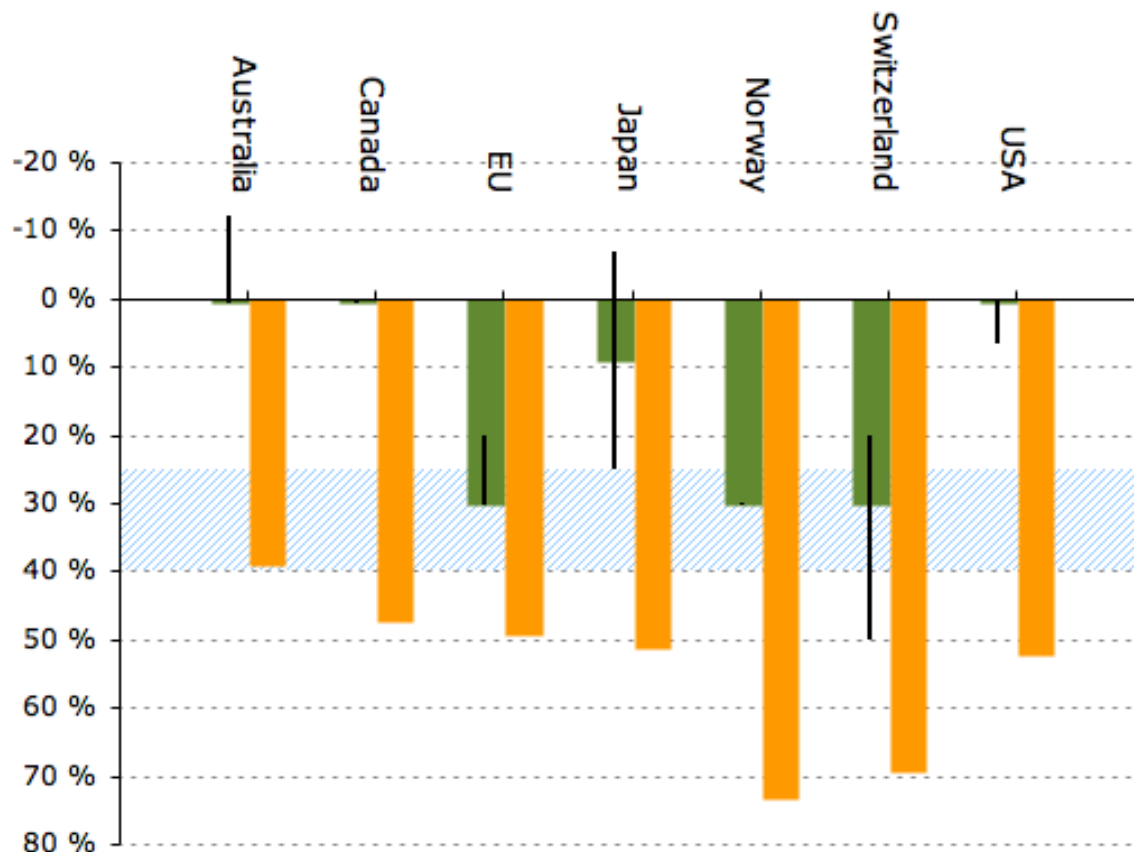
	Globalt	Anneks I	Ikke-Anneks I
2020	Utslippstoppen nådd innen 2000-2015	25-40 % reduksjon fra 1990-nivå	15-30 % reduksjon fra IPCCs referansebane
2050	50-85 % reduksjon fra 2000-nivå	80-95 % reduksjon fra 1990-nivå	

Hva betyr 2° C for Norge?

**PLANLEGG FOR
ET SAMFUNN UTEN
KLIMAGASSUTSLIPP
I 2050!**

Sør-Afrikas fordelingsforslag

**HVA FORDRER DET AV
LANDBRUKET?**

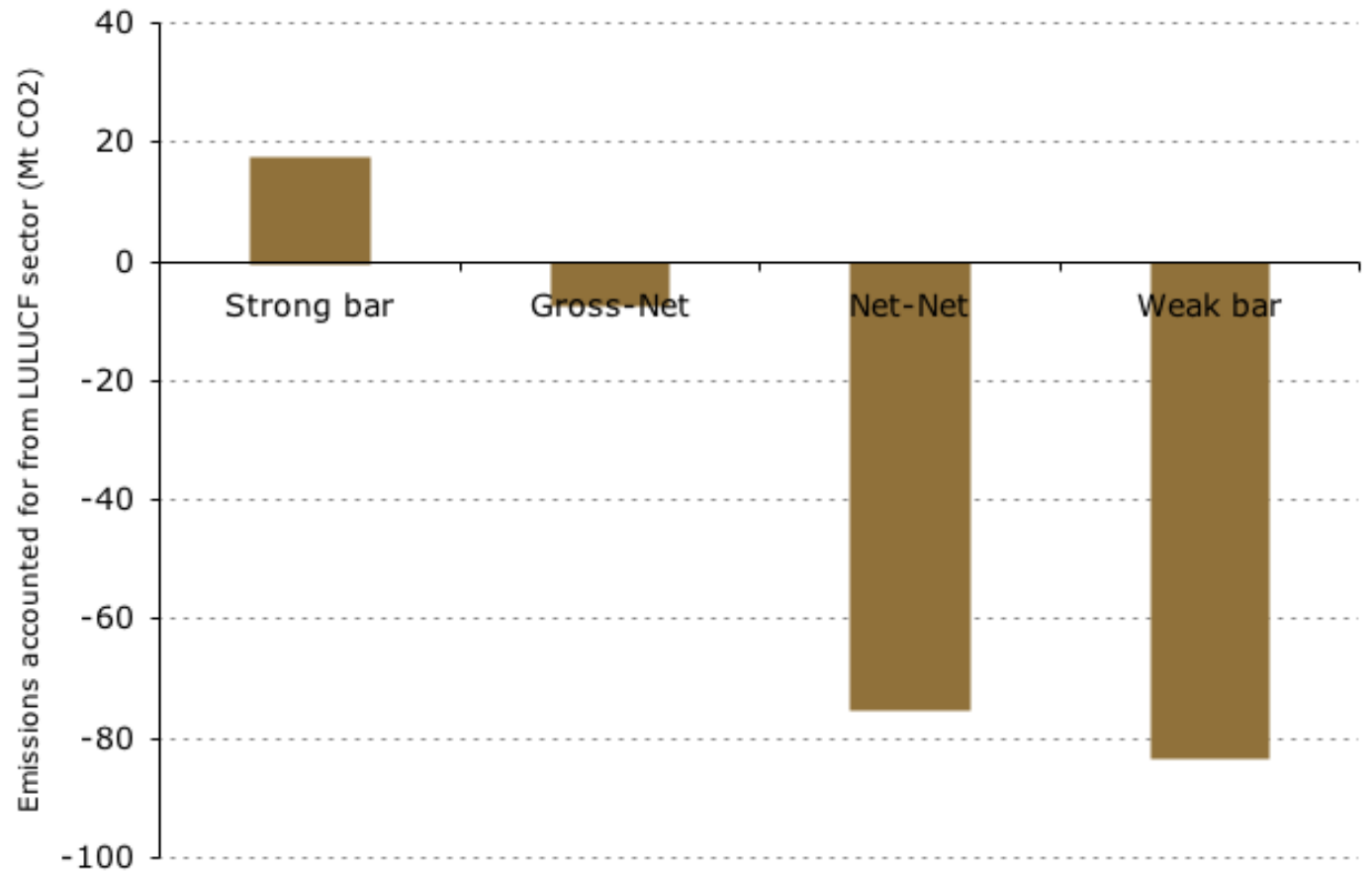
- Energieffektivisering
- Ingen bruk av fossil energi
- Større utnyttning av fornybare ressurser
- Redusere utslipp
- Øke opptak av CO₂

SKOG

- Ikke en del av kvotesystemet
- Må aldri bli noen unnskyldning for ikke å sette i gang utfasingen av fossile brensler
- Pass opp for naturmangfoldet
- Betydelig kunnskapsmangel

LULUCF: Nye smutthull

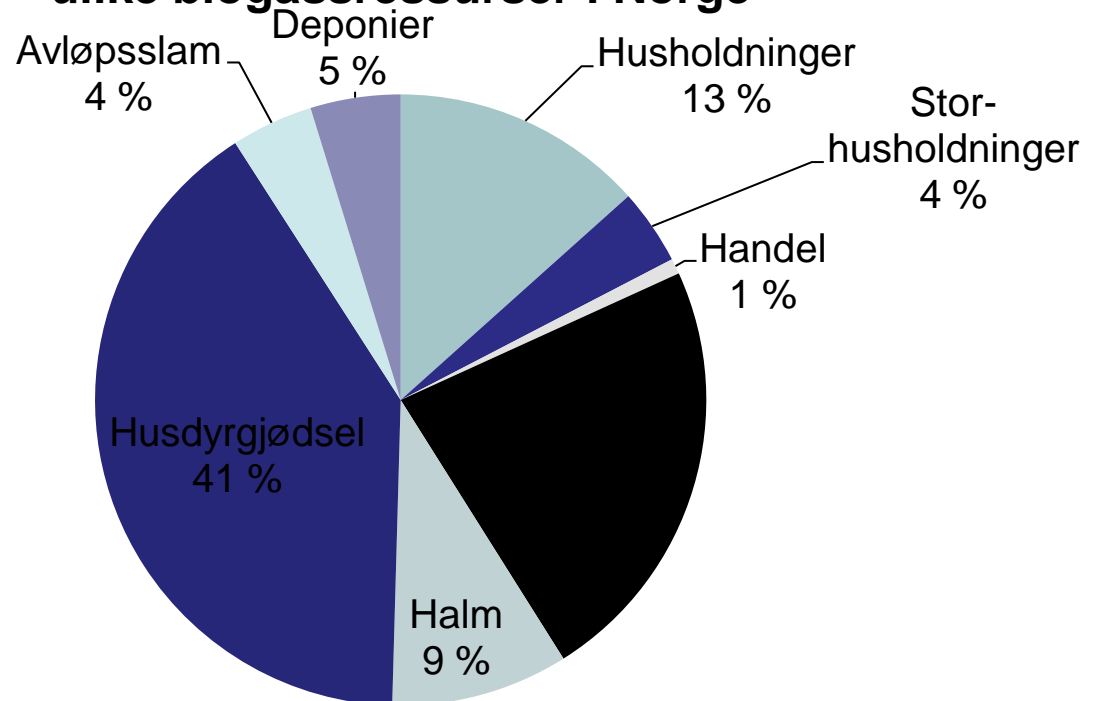
Viktig å satse på biogass

Teoretisk energipotensial fra ulike typer biogassressurser [GWh per år]

Matavfall fra								
Husholdninger	Storhusholdninger	Handel	Industri	Halm	Husdyrgjødsel	Avløpslam	Deponier	Sum
820	246	50	1 401	575	2 480	266	292	6 129

Fordeling av teoretisk energipotensial mellom ulike biogassressurser i Norge

Biogassanlegg: Åna fengsel

- 5000 kubikkmeter gjødsel + 1500 tonn våtorganisk avfall gir en million kWh til oppvarming

Prislappen er 5,75 millioner kroner

- Anlegget erstatter 160.000 liter olje

Landbrukets klimaansvar

- I dag: 9 prosent av samlede utslipp
- I 2050: ?

**HVIS IKKE DERE SKAL
KUTTE, HVEM SKAL
KUTTE DA?**

I 2050 kan det være ni milliarder mennesker på jorda; da må vi produsere dobbelt så mye mat for å unngå sult og nød.

St.meld.nr.39

- I 2050 skal klimagassutslippene være redusert med opp mot 85 prosent
- Og tapet av arter må være stanset lenge før den tid!

TA VARE PÅ MATJORDA!

Vi har ikke mye å ta av!

- 3 prosent av totalt landareal er jordbruksarealer
- Ca 2,2 daa jordbruksareal pr. innbygger
- 1/3 av jordbruksarealet er egnet for matkornproduksjon

Matjorda forsvinner!

- De siste 50 årene er mer enn en million dekar av landets mest produktive jordbruksarealer blitt omdisponert
- Det bygges ned 15.000-20.000 dekar dyrket og dyrkbar jord i året
- 2006: Nær 14 000 dekar omdisponert

Hvorfor skjer det?

- Arealer tas i bruk til formål som hindrer jordbruksproduksjon
- Arealpress fra tettsteder
- Press også fra områder med spredt bosetning
- Usikkerhet når det gjelder tallene på omdisponering

Hovedproblemet er ikke mangel på virkemidler; utfordringen er snarere å få politisk gjennomslag for bruk av de ulike virkemidlene lokalt og regionalt på en slik måte at de nasjonale målene i arealpolitikken kan nås, herunder jordvernpolitikken.

Klimaskifte for jordvernet, 2008

DET ER ARTIGERE MED ET KJØPESENTER ENN ET JORDE

Ingeborg Gjærum

